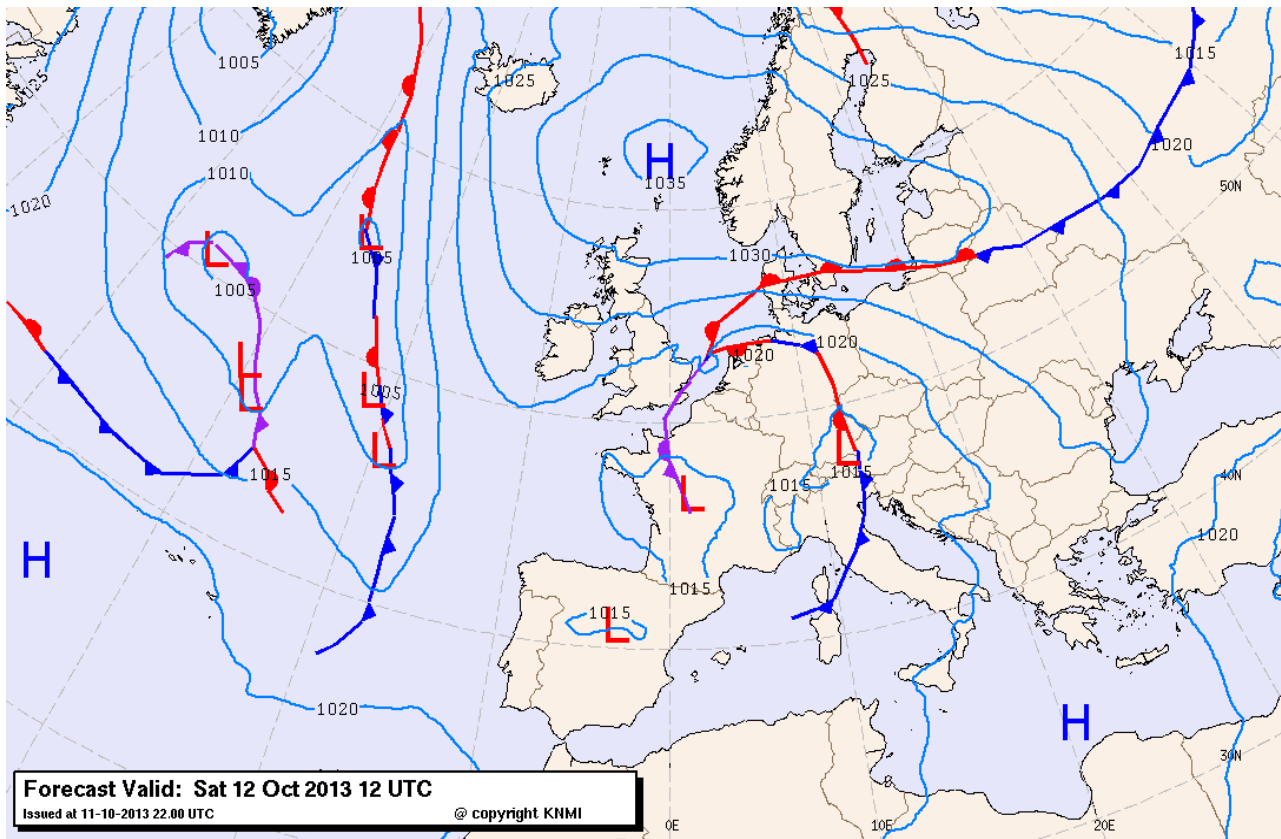

Het weer van 12 oktober 2013

Grijs weer, gestaag vallende regen en weinig wind.

Het laag boven Frankrijk is aan het eind van zijn leven. We zien boven ons land een warmtefrond: gestaag neervallende regen. Dat front beweegt maar heel langzaam naar het westen, gedreven door de zwakke luchtstroom uit het oosten. Grauw en tamelijk windstil weer. Pas in de middag gaat het wat opklaren, maar de wind houdt niet over. Merk de geringe gradiëntkrachten op. Normaal is het verschil tussen 2 lijnen 5 hPa (**h**ecto**P**ascal, vroeger 'millibar').

Het KNMI vindt er dit van: *in het noorden is nog steeds veel bewolking aanwezig met van tijd tot tijd regen of motregen. Verder is het nevelig en in het midden en zuiden laat de zon zich soms even zien. Later in de middag en vanavond gaat het op veel plaatsen regenen. Alleen het uiterste zuiden houdt het mogelijk droog. De maximumtemperatuur ligt rond de 11 graden. De wind is zwak tot matig en draait in de loop van de dag naar noordelijke richtingen*

Merk op dat het KNMI niet aangeeft waar de wind in de morgen vandaan komt. Ik denk dat dat het oosten moet zijn.

Vragen bij les 35 – hoofdstuk 12 – de korenmolen

Lezen H12 vanaf 12.5.2 tot eind

1. Welke zeilvoering zou je verwachten op een onbelaste korenmolen met een stelling, vandaag, om 13.00 uur? Vertel in het bijzonder iets over de verdeling van het zeil over de enden. Welke gevaren zie je aan de hand van het weerbeeld?
2. Waarom zou het KNMI denken dat de wind naar het noorden gaat krimpen?
3. Waarom mag degene die opzeilt altijd als enige de vang bedienen?
4. Wat is goed: een rijke looper en een arme ligger, een arme looper en een rijke ligger, of alleen een arme looper? Of is er zelfs nog een andere 'arm/rijk' combinatie die je op de molen zou willen?
5. Hoe voorkomt de molenaar bij het wisselen van de zak dat er meel op de grond terecht komt?
6. Welke scherpsels ken je – noem er drie en geef een beschrijving.
7. Wat is 'voorbijligging'?
8. Hoe dik is een nieuwe looper ongeveer? En de ligger?
9. Kerven en uitslagen – wat is van steen gemaakt: de kerf of de uitslag?
10. Het luiwerk in Bourtange wijkt af van wat te doen gebruikelijk is bij standerdmolens. Wie weet hoe dat zit in Bourtange?
11. Kun je met een kammenuiwerk ook afschieten?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H12 vanaf 12.5.2 tot eind.

1. Welke zeilvoering zou je verwachten op een onbelaste korenmolen met een stelling, vandaag, om 13.00 uur? Vertel in het bijzonder iets over de verdeling van het zeil over de enden. Welke gevaren zie je aan de hand van het weerbeeld?

In de druilerige regen en vrijwel zonder wind – en de molen moet ook nog een heel eind om ook. Waren jullie al ' mulders dan bleef je vandaag thuis. Nu hangen we vier vollen voor en dan maar hopen dat hij rond komt. Gevlucht en maaldek zijn glad!

2. Waarom zou het KNMI denken dat de wind naar het noorden gaat krimpen?

Dat is eerlijk gezegd mij een raadsel. Het model voorspelt een nieuw laag boven Het Kanaal en dan kom ik tot een zuidoosten wind. Het oude lagedrukgebied boven Spanje is dan al volledig opgelost. Het kan zijn dat het KNMI er van uit gaat dat het hoog boven / ten westen van Finland sterk genoeg is om heel tijdelijk een noordelijke stroming te forceren. Ik twijfel daaraan. Het nieuwe laag komt ten westen van ons te liggen – ik snap die voorspelling van noordenwind dus niet echt. We zullen het zien, wie het beter snapt dan ik mag het zeggen.

3. Waarom mag degene die opzeilt altijd als enige de vang bedienen?

Om te voorkomen dat iemand anders de vang licht en er dan gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

4. Wat is goed: een rijke looper en een arme ligger, een arme looper en een rijke ligger, of alleen een arme looper? Of is er zelfs nog een andere 'arm/rijk' combinatie die je op de molen zou willen?

*De 'rijkheid' van een steen is relatief ten opzichte van een goed gebilde steen. In het cursusmateriaal word daar aardig mee gehannest en werkt men zo te lezen met 2 referenties door elkaar heen: soms neemt men de goed gebilde steen als uitgangspunt, soms twee platte stenen. **Een goed gebilde looper heeft in het midden wat minder steen en aan de randen dus wat meer. Een goed gebilde ligger is vrijwel vlak.** Denk maar aan een bolhoed als je een sterk overdreven weergave van looper (de bol) en ligger (de rand) wilt onthouden. Als je de (foute) situatie van twee platte stenen als referentiepunt neemt dan zou alleen de looper 'arm' moeten zijn.*

5. Hoe voorkomt de molenaar bij het wisselen van de zak dat er meel op de grond terecht komt?

Er is een scheiplank die je in de meelpijp kunt steken. Zo kun je gewoon doormalen en toch de zakken verwisselen. Dan trek je de scheiplank er weer uit en het in de meelpijp verzamelde meel stort dan in de nieuwe zak.

6. Welke scherpsels ken je – noem er drie en geef een beschrijving.

Pandscherpsel, rechtscherpsel/stralenscherpsel en zwaaischerpsel. Scherpsels zijn opgebouwd uit ofwel rechte lijnen (**rechtscherpsels**) of uit licht gebogen lijnen (**zwaaischerpsels**). Deze scherpsels lopen vanaf het kropgat naar de buitenrand. Daarbij kunnen zowel zwaai- als rechtscherpsels opgebouwd zijn als **pandscherpsels**. Een pand bestaat uit een hoofdkerf waarop schuin nevenkerfen uitkomen. De vorm lijkt wat op een halve veer. De laatste nevenkerf loopt dan parallel aan de hoofdkerf voor het volgende pand. Dus: pandscherpsels zijn altijd OOK recht- of zwaaischerpsels.

7. Wat is ‘voorbijligging’?

De uitslagen kunnen lopen van het midden van de steen naar de rand – of met opzet vanaf een denkbeeldige cirkelrand die rond het midden ligt naar de buitenrand. Dat laatste heet “voorbijligging” omdat de lijnen, zou je ze doortrekken, het middenpunt niet raken.

8. Hoe dik is een nieuwe looper ongeveer? En de ligger?

Een looper: 30 centimeter. De ligger is wat dikker: 40 cm.

9. Kerfen en uitslagen – wat is van steen gemaakt: de kerf of de uitslag?

De kerf is van steen gemaakt, de uitslag is van lucht gemaakt.

10. Het luiwerk in Bourtange wijkt af van wat te doen gebruikelijk is bij standerdmolens. Wie weet hoe dat zit in Bourtange?

Het luiwerk in Bourtange wordt aangedreven door een varkenswiel wat in een aantal uitsparingen in de bovenas valt. Je trekt het dus ‘uit het werk’ en het ligt normaliter ‘in het werk’ door de zwaartekracht. Dat is bij de meeste andere standerds andersom, daar trek je het varkenswiel in de kammen van het bovenwiel en valt het dus door de zwaartekracht uit het werk.

11. Kun je met een kammenluiwerk ook afschieten?

Met een kammenluiwerk kun je niet afschieten. Afschieten is het gecontroleerd laten vallen van een volle zak meel. Als je luiwerk daarvoor gebruikt moet dat een sleepluiwerk zijn. Met een sleepluiwerk gaat dat, met een kammenluiwerk is het ofwel dood neervallen (uit het werk) ofwel stilstaan (in het werk) – en het kost je kammen...